

АБОНАМЕНТЪ:

За България год. 20 л.
6 м. 12 л.
За странство 40 л.

Един брой 20 стот.

Телефон № 358.

ДОБРУДЖА

Орган на Централния Добруджански Народен Съвет

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ

се плаща по споразумение.

Адресъ:

в. „ДОБРУДЖА“ — вложка
„Черна Джамия“ № 5.

Излиза:

сряда и събота.

Ръкописи не се връщат.

Д-ръ Н. Кюстенджалиевъ.

Споръ за южна Добруджа.

Подъ надсловъ „Протеста на жителитъ отъ Кадрплатера“, ромжискиятъ вѣстникъ публикуватъ една телеграма, която „жителитъ отъ нова ромжиска Добруджа“ сж отправили до прѣдседателя на мирната конференция г. Клемансо.

Ето и самиятъ текстъ:

Съ голѣма болка като узнаваме за съмнѣнието, което имате относително националността на населението отъ южна Добруджа, учтиво Ви молимъ да благоволите да ни позволите да протестираме съ всичкитъ си сили противъ твърдението, че въ тази областъ отъ Ромжия болшинството отъ населението било отъ българско произхождение.

Опровергаваме най-формално това твърдение и за възстановяване на истината искаме настойчиво извършването на едно строго прѣброяване, което, убѣдени сме, че ще посочи, че турцитъ, ромжитъ, арменцитъ и гърцитъ съставляватъ съкрушителното болшинство.

Подписали: Хаджи Садъкъ Арифъ, муфтия на окръга; Ст. Чумети, инженеръ; Д-ръ Перикли Папахаджи; Д-ръ Ташку Пучеря и Ташку Стату, адвокатъ.

Тази телеграма, която е отъ сжщия източникъ, както и извѣстиятъ по-рано протестъ на мюсюлманитъ отъ южна Добруджа по поводъ изявленията на мюсюлманскитъ депутати въ българската камара, грѣши повече отколкото можехме да очакваме отъ страна на нашитъ тактични и умѣли съверни събди.

Протеста по-рано носѣше само мюсюлмански подписи и можеше да се разисква правото на хора отъ една областъ, ако не да прѣдставляватъ нейното население, то поне да се явятъ тълкуватели на неговитъ чувства. Колкото далече и да бѣха отъ истината изказанитъ въ тоя протестъ мисли, тѣ все пакъ заслужаваха да бъдатъ разисквани и опровергани.

Тоя пактъ, обаче, ромжиската пропаганда хвърля дори и лозовия листъ. Телеграмата до г. Клемансо говори за народностния характеръ на южна Добруджа и настоява, че българскиятъ елементъ не билъ прѣобладающъ. Но хората, които твърдятъ това, кои сж тѣзи хора? Ние виждаме четири подписа на аромжии изъ Македония и единъ турски. И всичкитъ тѣзи хора сж до единъ чужди на мѣстното население, на неговитъ интереси и чувства, на неговитъ болки и желаниа; тѣ сж хора, които живѣятъ на гърба на това население и които иматъ интересъ да увѣковчатъ безподобния режимъ на експлоатация и потисничество, който е насъществилъ отъ ромжискитъ власти въ южна Добруджа.

Вѣстникъ „Зора“ посочи, че ония измежду подписавшитъ тая телеграма,

които носятъ ромжиски имена, до единъ сж цинцари отъ Македония, хора, нѣкои отъ които сж били тамъ орждие на ромжиската и австрийската пропаганда.

Ще прибавимъ, че Хаджи Садъкъ е тоже чуждъ на южна Добруджа, дошелъ тамъ отъ Кримъ слѣдъ ромжиската окупация и името, съ което той се ползува всрѣдъ мюсюлманското население на областта, е отъ най-лошитъ. И тоя господинъ нѣма нищо общо съ населението, отъ страна на което иска да говори.

Голѣмата болка, която тия скакалци изпитватъ при мисълта, че богатото поле за тѣхната грабителска дѣйностъ въ южна Добруджа може да имъ бѣде отнета, е може би обяснима. Тѣзи хора не ще могатъ да се подвизаватъ нито единъ день въ която и да било друга областъ отъ велика Ромжия. Тѣзи търговци и пенсионери на ромжиския патри-тизмъ не биха намѣрили убѣжище нито за единъ день въ Бесарабия, Трансилвания или Буковина, че дори и въ съверна Добруджа тѣхнитъ lettres de cachette не биха минали. Но тѣхната „голѣма болка“ не може да оправдае една толкова голѣма неправда, каквато би било заграбването на южна Добруджа.

По поводъ на събранията, които станаха миналата недѣля въ много ромжиски градове, за да се протестира противъ рѣшението на мирната конференция за Банатъ, официозътъ „Винторулъ“ пише, че „не трѣбва да се разпожѣ едно тѣло, като се създаде една постоянна причина за разногласия, единъ източникъ, на смутъ между два приятелски народа. Конгреса, повиканъ да примири исканията на народитъ, не може да извърши едно разрушително дѣло, като създаде нови ириденти и като насжи враждебно народитъ, които сж прѣд-назначени да живѣятъ въ добри отношения“.

Тия принципи, на които се основава ромжискиятъ печатъ за да поддържа ромжиската кауза на западната граница, слѣдва да се приложатъ и при опрѣдѣлянето на източната граница, тази между насъ и Ромжия. А че прилагането на тия принципи може да причини „голѣми болки“ на една шепа отъ пришелци, ние не се съмавваме. Прѣвъ върховния интересъ, който прѣслѣдва дѣлото на миротворителитъ, прѣвъ възстановяването на единъ траенъ миръ и приятелски отношения между ромжии и българи, прѣвъ необходимостта да се даде на двата народа възможностъ да си подадатъ ръка за малѣкуване тежкитъ вътрѣшни рани, причинени отъ войната, какво значатъ „болкитъ“ на тѣзи самозванци?

Строго прѣброяване на населението въ южна Добруджа, справедливо и безпристрастно прилагане на принципа на националноститъ и на самоопрѣвляването на населението, — това ние го искаме много, много отдавна, това го желае и самото население отъ южна Добруджа да се освободи частъ по-скоро отъ разни Пучеревци и Статевци.

Но слѣдъ мѣдритъ думи за примирение на оня великанъ на ромжиската политическа и националистическа мисль, който е професора Йорга, телеграмата до прѣдседателя на мирната конференция, отправена отъ страна на злосторни хора, чужди на Добруджа и на Ромжия, се явява като едно издишно прѣдизвикателство.

Югославянската държава и България.

Българскитъ славянофили за Югославия.

По инициативата на Дружеството за миръ чрѣзъ съзвизване, вчера г. С. С. Бобчевъ държа сказка, въ която прослѣди развитието на югославянската идея, днешното положение на новосъздадената държава и посочи какво трѣбва да бѣде отношението на България спрямо тази държава. Изтъкна, че новата държава не е такава Югославия, за каквато сж ратували югославянскитъ дѣйци, а едно кралство на сърби, хървати и словенци, съ надмощието на Сърбия. Вътрѣшното положение на това кралство не е добро, както показва въ „Тацъ“ добриятъ позначачъ на балканитъ г. Шарлѣ Риве. Негодуватъ противъ сръбското натрапничество черногорци, босненци, хървати (чрѣзъ Радичъ, Франко и Хорватъ), на даже и словенци. Ние, каза г-нъ Бобчевъ, съжаляваме за това, искаме задоволяването законнитъ претенции на недоволнитъ и опрѣдѣляме становището на България така: Независимъ политически, обединенъ и затвърденъ въ своитъ естествени национални граници, българскиятъ народъ е готовъ да подаде братска ръка на една федеративна Югославия и да влѣзне въ тоя братски съюзъ. Но по никакъв начинъ ние не можемъ да се присъединяваме къмъ кралството на сърби, хървати и словенци при положението, въ което днесъ се намира то.

На края г. Бобчевъ съ възмущение отблъсна клеветата на „Сръбското Пресбюро“, споредъ която, той билъ искалъ сливането на България подъ личната уния на Карагеоргиевичитъ. Той е за една федерация отъ свободни, независими и равноправни югославянски народи, всѣки отъ които да е обособенъ въ своитъ национални граници. Само при такова условие е възможно едно съзвизване и мирно съседство.

Истинскиятъ ликъ на ромжиската държава.

Въ уводна статия за бждащитъ избори въ Ромжия, „Винторулъ“ отъ 27 май т. г. обяснява, че изключителното и ненормално положение, което владѣло до сега особено въ „освободенитъ територии, налагало отлагането на тия избори. Въ Добруджа това „ненормално“ положение се изразявало въ „едно състояние на смутъ, създадено въ несложнитъ души на българитъ, отъ много мекото отнасяне на чуждитъ съюзни войски, което отнасяне насърчаваше у българитъ най-безумни претенции“.

„Винторулъ“, обаче, очаква твърдѣ наскоро едно повръщане къмъ нормалното положение на работитъ. „Енергията и умнѣнето на ромжиската администрация, заедно, разбира се, съ героизма на нашитъ войски, въведоха навсѣдъ порядъкъ и прѣмахнаха лудитъ очаквания на външнитъ врагове да ослабятъ новата ни държава. Гдѣто е стжпилъ кракътъ на нашата администрация, повторилъ се е сжщия фактъ, който срѣщаме у великитъ наши прадѣди, римлянитъ; повтаря се изчезването на безпорядѣка и властта, безъ да бѣде брутална, съумѣва съ своето расово прѣвъзходство да се наложи на раситъ, които сж наклонни къмъ безпорядѣкъ, грабежъ и смутове.“

Слѣзъ всичко онова, което стана въ Добруджа, писанията на ромжискитъ вѣстници показватъ едно, — че за тия хора срамътъ е порокъ, а редътъ и порядѣка — излишенъ луксъ, номъ той не се установява на почвата на робското подчинение спрямо корумпираната държавна властъ.

Режимътъ пакъ въ Добруджа, Бесарабия, Трансилвания и Буковина, освѣтенъ съ горнитъ извадки отъ ромжискиятъ вѣстници, ще трѣбва да ни подскажатъ, че ромжнитъ сж неоправдими и, което е по-важно, — че всичко, което става въ Ромжия, е плодъ или на една добръ обмислена система, или на психически болни хора. И въ двата случая, обаче, конференцията ще трѣбва да се позамисли прѣди да даде санкции на ромжискитъ претенции върху чуждитъ земи.

Новъ ромжискиа подевиленъ конгресъ.

Съобщаватъ ни по телефона отъ Варна:

Ромжнитъ свикали на 29 май конгресъ въ Кюстенджа отъ Добруджанското население. Три дни прѣди това жандармерия била разпрѣсната изъ Добруджа и докарала 300 ромжии, татари и турци, които се обявили за делегати отъ Кюстенджански, Силистренски и Добрички окръзи. Ромжиски чиновници отъ Букурещъ държали рѣчи за България и българското население въ Добруджа и накарали делегатитъ да подпишатъ една резолюция, въ която добруджанското население изказало своята благодарностъ отъ ромжиския режимъ. На конгреса не сж участвували нито единъ българинъ, липованинъ, нѣмецъ, евреинъ и италианецъ.

Това е единъ водевиленъ политически конгресъ.

Аскитъ и Бибеко.

Солунскиятъ в. „Енденданъ“ съобщава, че вѣнчалиниятъ обрядъ на мисъ Елизабетъ Аскитъ, дъщеря на бившия английски министъръ-прѣдседателъ, съ князь Антоин Бибеко, прѣвъ секретаръ на ромжиската легация, билъ извършенъ въ грѣцката църква въ Лондонъ.

Ромжнитъ възлагатъ голѣми надежди на тоя бракъ.

Опять за помирение на сръбско-ромжискитъ интереси.

Телеграмата, която е изпратена до г. Клемансо отъ името на събраниято въ Букурещъ, по поводъ на отстъпването частъ отъ Банатъ на Сърбия, завършила съ думитъ: Ромжия и Сърбия трѣбва да бждатъ поставени въ положение да могатъ да гарантиратъ зедно Европа срѣщу руския и унгаро-българския болшевиизмъ.

ЖИВОТЪТЪ ВЪ ДОБРУДЖА.

(Разкази на очевидци.)

Иванъ Георгиевъ Гинковъ, отъ с. Ковгалжий, Бабадашка околия, земледеецъ, на възраст 32-г., напусналъ селото на 8 май, разказва:

На 10 април ст. стилъ бѣхъ уловенъ отъ двама жандарми и закаранъ въ с. Долно-Чамурлий, гдѣто е общината и секцията. Сжция денъ бѣхъ уловенъ и арестуванъ заедно съ мене братята Иванъ Влашки и Димитъръ Влашки. Първия има около 50 години, а втория около 45-годишенъ. Въ секцията бѣхме бити най-немилоствено съ дърво, камшикъ, приклади. Извънредно много ни биха по стъпалата. Обвиняваха ни, че сме били кметове. На втория денъ шефътъ, името му е Solomon Vasile, ни поиска пари, за да ни освободи. Ние гледахме да се отървемъ по какъвто и да е начинъ, защото бояхъ бѣше негъримъ. Почна се пазарлъкъ. Отъ Иванъ Влашки поиска 2000 лева и отъ мене сжщо толкова. Но не се мина много, шефътъ се отмѣгна, поиска ми още 1000 лева — двѣ хиляди му се видѣли малко. Нѣмахме какво, трѣбваше да му дадемъ тия пари. Думата бѣше, надвечеръ ще бждемъ пуснати. Подиръ извѣстно врѣме, шефътъ и жандармитъ Polubos почнаха да се каратъ въ една съседна стаа, видн се неможеха да раздѣлятъ паритъ. Polubos заплашаваше, че ще обади на капитана, ако бждемъ пуснати. На 11 вечерта докараха въ секцията Янку Йордановъ. Обвиняваха го, че ужъ носѣлъ храна на дезертьоритъ въ гората. Обвинението бѣше скроено, за да го обиратъ. Взеха му 600 лева.

На 12 април ст. ст. бѣхъ закаранъ въ Хамамджий. На сутринта бѣха докарани тамъ и Иванъ и Димитъръ Влашки. Сжция денъ трѣгнахме за Коджелекъ и прѣпратени отъ секция на секция за Кюстенджа. По секциитъ бѣхме много злѣ бити. Особено много злѣ съ прикладъ бѣхме бити въ Пелитлий. Ние и тримата бѣхме вързани единъ о другъ. Тамъ ни караха вързани да се качимъ на каруцата. Това бѣ невъзможно, най-послѣ сами разбраха това, отвързаха ни и слѣдъ като се качихме пакъ ни вързаха. На 16 април ст. ст. стигнахме въ Анадолкьой. Най-напрѣдъ бѣха откарани въ Кюстенджа Иванъ и Димитъръ Влашки. Азъ прѣнощувахъ въ секцията въ Анадолкьой. На сутринта и азъ бѣхъ откаранъ въ Кюстенджа въ прокурорството. Като отидохъ, попитахъ за нѣкой адвокатъ. Прѣпоръчаха ми нѣкой си С. С. Serienescu, живѣе въ Sîr. Mircea № 28. Поговорихме малко, разказахъ му, че не разтакатъ, защото прѣзъ врѣме войната бѣхъ кметъ. Поиска ми 3000 лева. Послѣ отиде да види актоветъ. Върна се и ми каза, че трѣбва да му дамъ още 1000 лева. Билъ съмъ

много злѣ обвиненъ, но той билъ приятелъ съ прокурора и вѣрва да ме освободятъ. На 10 часа бѣхъ извиканъ при прокурора, който ме разпита и ме освободи. Секретарътъ му, по негова заповѣдъ, ми даде слѣдната бѣлѣжка:

Dovada. Individus Ivan Gh. Ghincu liber a merge în Comuna Ceamurlia de jos.

Secretar Parcet:

Antonescu.

Бѣлѣжка. Лицето Иванъ Г. Гинковъ е свободенъ да отиде въ общината Долно-Чамурлий.

Секретаръ на Паркета:

Антонеску.

Работата се свърши слѣдъ като прокурорътъ и адвокатътъ ми взеха 4000 л., а шефътъ — 3000 лева. Върнахъ се въ село. Не се минаха 3 дена и пакъ почнаха да ме търсятъ. Имаше други откарани и азъ рѣшихъ да избѣгамъ на самъ. Когато бѣхъ освободенъ, Serienescu ме бѣ задѣлжилъ да му занеса 6 агнета за него и нѣкой приятели.

Трифонъ Петровъ, 26 год. каменодеецъ, отъ гр. Добричъ, излѣзълъ отъ града на 9 того, разказва, че билъ уловенъ като продавалъ пакети български тютюнъ. Въ врѣме на залавянето е ималъ само 10 пакета. Завели го и арестуваха въ полицията въ Добричъ. Самиятъ комисаръ го съсипалъ отъ бой и му казалъ, че ако не изповѣда, дали има още тютюнъ, ще бжде подложенъ на „машината“ за наказание. Обискирали ги и му взели 100 лева. Слѣдъ това, за да се отърве отъ мжченията съ машината, той завежда въ дома си полицията. Освѣнъ 10-тъ пакета тютюнъ, конфискували му и намѣренитъ още 5 килограма тютюнъ.

Слѣдъ обиска пакъ билъ арестуванъ. Въ полицията стоялъ три дена и веднажъ, когато билъ изведенъ да сѣче дърва въ финансовото имъ управление, сполучва да избѣга и ида въ България, безъ да се отбие дома.

Той казва, че нѣкой си, който билъ мжченъ съ „машината“, му съобщилъ, какво тия машини имала два тона, отъ които една се спуска въ височина на гърдитъ, а другия на гърба и слѣдъ това се стигали. Наказанието, който билъ принуденъ да стои правъ, по тая начинъ билъ задущаванъ. Мжчението било извънредно грозно и жестоко.

Иванъ Георгиевъ отъ село Инантъ-Чешме, околия Коджелеанка, земледеецъ, на възраст 26 години, пристигналъ на 16 май, разказва: Прѣди три

мѣсеца нѣщо единъ ромжнецъ отъ нашето село, на име Димитру Русу, бѣ убитъ. Кои сж убийцитъ не се знае. Той имаше много неприятели, защото бѣше единъ миро крѣтъ челоуикъ. Подозрѣни бѣха мнозина. Хората разпиряха, че е билъ убитъ въ иерата на едно отъ съсѣбитъ села.

На 19 мартъ по 10 часа вечерта азъ бѣхъ уловенъ отъ трима жандарми. Заведенъ бѣхъ въ канцеларията на селото, дѣто заварихъ Колю Ивановъ, съ когото бѣхме откарани въ село Коджелекъ, дѣто е общината. Арестуваха ни въ секцията на жандармитъ. Веднага, щомъ влѣзохме, почнаха да ни биятъ съ поясотъ и да ни питатъ, кой е убитъ ромжнеца. Ние бѣхме непричастни въ това убийство и нищо не знаехме по него. Стояхме въ секцията два дена и бѣхме много злѣ бити. На третия денъ ни откараха въ Кюстенджа и арестуваха въ компания де жандарми. Стояхме тамъ четири дена и бити много злѣ съ шомвулъ отъ пушка. Разпитваха на по убийството на ромжнеца, но ние, като не бѣхме причасни въ него и не знаехме нищо по него, какво да имъ казваме? Увѣрявахме ги, че не сме го ние убили и нищо не знаемъ, по тѣ настояваха, че никон други не сж убийцитъ, а ние. Всичко тѣ основаваха на нѣкакви донесения. Отъ тукъ ни закараха въ Тулча, дѣто ни биха по голо съ маркучъ за вино. И въ Кюстенджа, и въ Тулча ни биха по три, четири пкти на денъ. Отъ тамъ ни изпратиха въ Галацъ, дѣто ни арестуваха. Биеха ни по стъпалата. Съсипани бѣхме отъ бой. Храна ни даваха много малко — по 250 гр. развалена мамалига на денъ. Разсѣдвали бѣхме постоянно по убийството, но до никакво доказателство за прѣстѣпление не се добраха. На първи май н. с. шѣха да ни откаратъ въ Иштъ да ни сждатъ. Него денъ ние успѣхме да избѣгаме и благополучно минахме въ Добруджа.

Юрданъ Трифоновъ, ученикъ отъ гр. Силистра, напусналъ града на 23 май, разказва:

Като идвахъ насамъ въ мѣстността „Хамазлъка“, Силистренско, срѣгнаха ме двама ромжиски жандарми, които ме обраха, като ми взеха сумата 400 лева.

Въ Силистра ме считаха за едно отъ най-сѣмнителнитъ лица. Наклеветиха ме, че съмъ билъ подсѣкателъ и че съмъ ходилъ въ България за да прѣнесамъ кореспонденция. Арестуванъ бѣхъ, обискиранъ и малтретиранъ.

Откарвания ставатъ всѣки денъ. На групи, вързани по 10—15 души, хората

се откарватъ въ Ромжния Ловятъ ги срѣдъ нощъ, когато спятъ. Въ избата на Георги Кара Георгиевъ отъ с. Аидемиръ сж били арестувани нѣколко селяни и бити най-немилоствено. Нѣкои отъ тѣхъ полудѣли.

Единъ туграканецъ, името му не знамъ, е билъ битъ до толкова отъ ромжнитъ, че е повръщалъ кръвъ и слѣдъ нѣколко часа умрѣлъ.

Али Бениръ отъ с. Анадолкьой, 45 години, напусналъ селото на 23 май, разказва:

На 22 срѣщу 23 май н. с. една тайфа ромжни отъ селото нападнаха дома на жигеля Абдулъ Джемиль х. Шениъ, 50 години, нанесли му тежкъ побой, горили го съ бензинъ, удрияли го съ прикладъ отъ пушка въ гърдитъ, мушкали го съ ножъ и му взели 1,500 лева и петъ златни монети по петъ лири всѣка. Сжщо така измжчвали и жена му — 45-годишна, като и горили гърдитъ съ бензинъ. И двамата сж въ прѣдсмъртна агония.

Димитру Н. Концу, ромжнецъ отъ с. Вистерна, Бабадашка околия, на възраст 16 години, напусналъ селото на 21 май, разказва:

Братъ ми Георге Н. Концу, 32 год., прѣзъ врѣме на българското управление бѣше служащъ при българското команданство. Слѣдъ оттеглянето на българската власт, той остана въ село. Но веднага се почна прѣсѣдването му отъ страна на ромжискиятъ жандарми. Арестуванъ бѣше два дена въ нашето село, а около двѣ седмици въ Енисала. Тамъ е общината. Бѣше много злѣ битъ. Когато го пуснаха, тѣлпата се спусна върху него и го смаза отъ бой. Даже нѣкои стрѣляха върху него, но за щастие не го убиха. Отъ бой, дѣсния му кракъ бѣ счупенъ и братъ ми цѣли два мѣсеца стоя дома да се лѣкува. Често пкти жандаритъ идѣха да видятъ да ли е оздравѣлъ. Искаха да го откаратъ. Когато оздравѣ, той избѣга въ България. Слѣдъ това бѣше арестуванъ баща ми въ секцията въ Енисала цѣлъ мѣсець и битъ, да каже дѣ е братъ ми. Баща ми е Некулае Концу — 55 год. Никой отъ насъ не можеше да се покаже на улицата. Населението разграби дома на братъ ми. Общината проладе нѣщата и имота му и сега дѣцата и жена му сж на произвола на сждбата.

Азъ избѣгахъ защото ме достраше да стоя повече, тѣй като и мене викаха и биха нѣколко пкти и разпитваха да кажа, кждѣ се крие братъ ми.

Ромжискиятъ режимъ въ сѣверна Добруджа.

Организиранъ грабежъ върху мюсюлманското и българско население.

Ние привършваме, безъ да сме изнесли и една малка частъ отъ оноза, което мѣстното население на Добруджа, и въ особеностъ мюсюлманското, е понесло отъ ромжиския режимъ, особено по отношение на своитъ материални интереси. Но все пакъ, отъ посоченото се вижда, че мюсюлманското, както и българското население, е трѣпѣло неправди, които достигатъ до озаконено поробване и конфискации, нечутн по размѣри и дързостъ.

Тогава явно е, че всичкитъ онѣзи обвинения и упѣци, които дебатиратъ „протеста“, печататъ въ ромжиската преса, се повръщатъ на истинския си адресъ: противъ ромжиския режимъ въ Добруджа по отношение на мюсюлманитъ. На турци и татари се хвърляха отъ врѣме на врѣме само трохи — това сж назначенията въ общински и окръжни съѣсти, това сж поканитъ на официални тържества, това сж раздаванитъ

декорации, това сж 5—10 стипендии, това е „монументалната джамия въ Кюстенджа“ и меджидийското училище за ходжи. Специално за това училище, М. Когалинчану отдавна е далъ, още въ 1880 год., обяснения за неговото основане. Разисквало се чл. 21 отъ закона за Добруджа, който прѣдвижда, че въ Бабадагъ ще се основе мюсюлманско богословско училище. Когалинчану, като министъръ на вътрѣшнитъ работи, направилъ слѣдната защита на тоя членъ: „Нищо не е по-лошо, отколкото да имаме въ страната едно население, чийто духовни бащи да бждатъ доведени отъ чужбина. Това почувствувахме ние въ Молдова съ унгарскитъ свещеници отъ католическитъ мѣстности и съ еврейскитъ рабини. Ние имаме и едно твърдъ голѣмо мюсюлманско население въ Добруджа и не е въ нашъ интересъ да докарваме ходжи отъ странство, защото знае се, че междутѣхъ фанатизмътъ е по-буйнъ, по-разпаленъ. Вече имаме днесъ въ Добруджа мѣстни ходжи и ги намираме много по-прѣдани намъ, отколкото тия, които идатъ отъ чужбина. Можехме ли да оставимъ да идватъ тукъ агенти отъ другадъ?“ Единъ вторъ ораторъ поддържа казаното отъ Когалинчану:

„Трѣбва мюсюлманското духовенство да бжде мѣстно, отъ Добруджа и вѣрвамъ, че е много по-добѣ, защото е по-привързано къмъ интереситъ на страната и не може да се подчини на външни интереси, които да насочатъ населението противъ интереситъ на страната“. Не е ли ясно отъ тия цитати, че се касае тукъ за полицейски и ромжиски съображения, а не за „башинска отзичивостъ“ спрямо мюсюлманитъ?

А тѣзи трохи и подаяния бѣха прѣд-назначени да направятъ, щото мюсюлманското население въ Добруджа да забрави своето безправие и своето положение на „черна бѣднота“, да забрави за ограбването на неговитъ частни имущества и на обширнитъ пасбища, бозлуци и тори, на които да се заселятъ ромжиски пришелци, и на които да се издигнатъ ромжиски латифундии; да забрави непазитното чиновничество, мизерията на емигранството; да забрави отнемането отъ населението на всички вакуфски имоти, които по стойностъ и по значение за бѣднитъ мюсюлмани многократно надминаваха „монументал-

ната джамия“ въ Кюстенджа, въ която, нека го кажемъ, простолюдието не лесно може да проникне, когото служи повече за парадъ, за украшение и за реклама.

Какви сж, при положението, което ромжискиятъ режимъ наложи на мюсюлманското население, неговитъ чувства? Какви могатъ да бждатъ чувствата на едно унижено, онеправдано, обѣднѣло население, а не на отдѣлни, изолирани единици! На тоя въпросъ е отговорилъ още въ 1882 г. най-сериозниятъ противникъ на закона отъ 1882 год., цитираниятъ вече П. Гика. При разискването на тоя законъ, ораторътъ настоява да се отмѣнятъ отъ него онѣи разпореждания, които сж равнозначущи съ конфискации. „Добруджа, казва П. Гика, трѣбва да обича Ромжния, трѣбва да се отождестви съ нея. Но вѣрвате ли, че като направите единъ законъ, който да нанесе ударъ на интереситъ на добруджанското население, — законъ, който да наруши права-придобити съ отоманскитъ закони, че тогава, когато направите единъ законъ, който да не отговаря никакъ на положението и на изискванията на обществеността въ тази провинция, вѣрвате ли, че ще внушите чувства на обичъ за Ромжния въ Добруджа и че ще постигнете цѣльта си? Азъ вѣрвамъ, че

*) Desbaterile Corpurilor Legiuitoare, Monitor Oficial, 7 мартъ 1880, стр. 1523—1524.

Положението.

Работата на конференцията, според последните съобщения, се спъва от два въпроса: италино-сръбският спор за Фиуме и Далмация и Мало-азиатският въпрос.

Италианските съобщения по първия спор гласят, че „коло Фиуме“ ще се образува автономна държава под италиански протекторат, а в Далмация Италия ще получи два административни окръга. Съгласието пък на италианския протекторат надъ Албания, в границите опрѣдѣлени отъ лондонския протоколъ, Италия почти добива онова, за което претендираше. Известни трудности по тоя въпросъ, обаче, все още се прѣдвизждатъ.

Що се касае до Мала-Азия, там интереситъ на различните сили се кръстосватъ много силно и въпроса за подѣлбата на Турция днесъ се поставя малко по друго-яче. Сега става дума не за подѣлбата, а за бъдещето на Турция.

За разрѣшенето на българските въпроси, което се намира въ тѣсна зависимость отъ тия два спора, се прѣдвизжда, съществено, извѣстна отсрочка.

Върху тая отсрочка упражнява извѣстно влияние и сръбско-ромънският спор за Банатъ. Прѣдпрѣлката между сръбския и ромънския печатъ по тоя въпросъ е много силна. Ромънскитъ прѣдприематъ дори и една диверсия, която се вижда отъ слѣдното съобщение на ромънскитъ вѣстници:

Студенти-куцовласи отъ букурещкия университетъ сж отпечатали единъ мемоаръ, съ който искатъ автономията на Македония и на населената съ ромъни Тимощка долина отъ Сърбия, както и свободата на Пиндъ. „Единъ милионъ ромъни задущавани отъ сръбското кралство, завършва мемоарътъ, отчаяно зоватъ за справедливостъ“.

Въ Ромъния има тревога и по въпроса за признаването на правителството на адмиралъ Колчакъ, който, споредъ последните свѣдѣния, е билъ поканенъ да изпрати и делегати на конференцията.

Като говорятъ за признаването на руското правителство на Колчакъ отъ страна на великите сили на Съглашенieto, ромънскитъ вѣстници казватъ, че тоя фактъ може да бѣде отъ голѣмо значение за ромънската външна политика, понеже едно сжестествено условие, поставено отъ адмиралъ Колчакъ, е възстановяването цѣлостта до войната на руската държава. „И, понеже тоя условие може да се прѣдвиди въ мирния договоръ, казва в „Димития“, то може да се случи да не бѣдемъ на края на борбата, бихме казали, на пикъ за Голгота и да бѣдемъ разпжнати отъ мирната конференция“.

Исканте в-къ „Добруджа“ отъ вѣстникопродавците.

„Нито г. Когаличану, авторътъ на закона, не може да поддръжи, че ще постигнемъ тоя резултатъ при подобни условия.“

Думитъ на П. Гика сж прави, тѣхниятъ смисълъ трѣбва само да се попълни и да се обобщи.

Не само законътъ за собствеността, който той е ималъ прѣдъ видъ, но, сж рѣдки изключения, почти всички специални закони, а особено административниятъ, служебни и извън-служебни своєволия, сж били насочени въ сжния духъ. Въ Добруджа се създадохъ състоятелни ромънски заселници, но това стана съ цѣната на страданията, обѣдяването и емиграцията на мѣстното, особено на мюсюлманското население. Една вражда, ту глуха, ту полугласна, но дълбока, се таи въ душата на мѣстното население, спрямо режима, който направи всичко за неговото разворение.

За това надеждитъ на това население, на тоя добъръ, тихъ и трудолюбивъ народъ — не на нѣколцина които, ромънскиятъ режимъ е облагодетелствувалъ за да се издигнатъ надъ нещастieto на грамадното мнозинство — тѣзи надежди и симпатии не сж и не могатъ да бѣждатъ на страната на ромънския режимъ.

Защо ромънитъ искатъ Добруджа?

(Писмо на ромънски сенаторъ).

Бившиятъ ромънски сенаторъ и професоръ отъ букурещкия университетъ Драгическо отправя слѣдното писмо до директора на излизания въ Женева в. „Емпарсиалъ Сюизъ“:

Въ два отъ последните броеве на вѣстника ви сж помѣстени два статии върху Добруджа и естествената българо-ромънска граница.

Въ тѣзи статии има два главни идеи. Най-напрѣдъ иска да се покаже, че споредъ парламентарниятъ дебати въ Ромъния прѣзъ 1878, ромънитъ се отказали отъ замѣната на Бесарабия съ Добруджа, и че тази замѣна е била приета само слѣдъ извѣстенъ видимъ натискъ. Слѣдователно, Бесарабия възвѣрната на Ромъния изисква, щото Добруджа да бѣде дадена на българитъ, които никога не сж я имали. Другата идея цѣли да покаже, че Дунавъ е истинската естествена граница, която трѣбва да отдѣля дѣйтѣ съседни страни — Ромъния и България, която логически означава Добруджа да се даде на България. Последниятъ аргументъ се опира на твърдението на ромънския професоръ И. Урсу, който писа, че Дунавъ, Тиса и Днестръ сж границитъ на Ромънското плѣме.

Извѣстно е, че професоръ Урсу не разглежда въпроса за Добруджа, а въпроса за дунавската граница въ Банатъ, дѣто сръбитъ претендиратъ да се прѣхвърлятъ отъкъ Дунавъ за да окупиратъ 300-та хиляди югославия, прѣснати като островчета сръдъ други не-славянски плѣмена. По този поводъ професоръ Урсу забѣлѣзва, че ромънитъ жертвуватъ 500,000 души свои хора, които ще паднатъ въ Сърбию, ако тя се простре отъкъ Дунавъ, въ Банатъ.

Въ Добруджа положението е друго. Ромънитъ не могатъ да се откажатъ отъ Добруджа въ полза на България, когато тѣ сж въ тази областъ 60% отъ населението, а българитъ само 14%. Толкова повече, че ромънитъ създадохъ въ Добруджа едно пристанище съ цѣната на значителни капитали, което съставя единичниятъ имъ търговски излазъ на море. Отъ тази точка зрѣние, тази областъ съставя жизнена необходимостъ за Ромъния и то отъ прѣвостепенна важностъ. Това не може да се каже за долината на Тимокъ, но е въ сила за Банатъ, който въ тоя отношение напомня на Добруджа.

Ромънитъ искатъ Банатъ и Добруджа по една и сжца причина: въ Банатъ тѣ сж двойно повече отъ сръбитъ, съставлящи само 18% отъ населението; въ Добруджа тѣ сж повече отъ двойно по-много отъ българитъ, които не надминаватъ 14% отъ населението. Освѣнъ това, както Банатъ дава на Ромъния излазъ на Тиса и Дунавъ, Добруджа дава дебъше на Черно море, безъ които водни пътища ромънскиятъ народъ ще бѣде потопканъ економически. Кolkото за съпротивата въ 1878 год., относно смѣната на Бесарабия съ Добруджа, тя се дължи не на извѣрнената по отношение на Ромъния неправда, понеже такава развѣна не можеше да става, тъй като още тогава на Добруджа се гледаше като на провинция, която рано или късно щеше да принадлежи на Ромъния и безъ такава замѣна.

Единичниятъ положителенъ български аргументъ по въпроса за Добруджа е този, че тамшното българско население желае да се присѣдини къмъ България; но тъй като българскиятъ елементъ е четири пикти по-малко отъ ромънския, за прѣдпочитане е по-малкото зло прѣдъ по-голѣмото.

Българитъ възражаватъ още, че въ Бесарабия има 200,000 българи, а въ другитъ краища на Ромъния 100,000 българи. Но и ние имаме 130,000 ромъни въ България; колкото до нова Добруджа (четирежгълника), българитъ тамъ сж малцинство, а мюзинството е на турко-татаритъ, които искатъ присѣдиняване къмъ Ромъния.

Б. Р. Тезата на г-нъ Драгическо не издържа критика. Прѣди всичко, не-смислено е да се сравнява Добруджа съ Банатъ. Ако за Банатъ ромънитъ иматъ извѣстна право, тъй като намиращитъ се тамъ сръби сж прѣселени отъ скоро време, намиращитъ се въ Добруджа ромъни сж прѣселени едва

отъ прѣди 40 години. Кolkото се отнася до ромънскитъ статистики, имаме пълно основание да се съмнѣваме въ тѣхната достоверностъ — нѣщо, което сме изтъквали не веднѣжъ. Твърдението най-сетнѣ за малцинството на българския елементъ въ южна Добруджа (четирежгълника), а още повече за желанието на турци и татари да се присѣединятъ къмъ Ромъния, далечъ не отговаря на истината. За това е излишно да се привеждатъ нови доказателства.

Български свѣдѣтелства за Добруджа.

„Българинъ“, брой 193 отъ 16 септември 1879 г.

Изъ Добруджа, Бабадагъ, 8.IX 1879 г.

Старецъ Радановъ подробно описва какъ чрѣзъ лжжливи свѣдѣтели и чрѣзъ сждъ е била отнета бабадагската черква „Св. Димитрий“ и дадена на ромънитъ.

Свободата на добруджанци българи била много кратка. Когато се парчальдѣсваше България, откъснали и тази частъ българска (Добруджа) и я даватъ на власитъ. Като се наръкоха наши господари, ний тѣлѣва едно скърбехме, а друго се утѣшавехме, че не сж баримъ като турцитъ и черкезитъ. А то какво излѣзе? Тѣзи наши нови господари нахѣлтаха съ войскитъ си съ много топове, строги, съ по голѣма грубостъ отъ азнатитъ, наежени къмъ българитъ до толкова, щото, ако бѣ възможно, да ги махнатъ отъ лицето на земята. Ний неможахме и до днесъ да си обяснимъ защо толко ехидно сж наострени сръщу българитъ и защо искатъ да потѣпчатъ българщината, когато врьдъ добръ ги посръщнахме, нигдѣ не се оплакахме отъ тѣхнитъ злосторства и отъ голѣмитъ имъ ангари. Всичко искано се дава; отъ къщата зимсь нй бѣха изпѣдили и всѣка почти къща и домове бѣха подъ разположението имъ, както мобили, дрѣхи, дърва и пр. Тѣзи наши господари сж се наели вече да потѣпчатъ народността нй, тѣ най-напрѣдъ си позволиха съ строгостъ, разпроводиха по всѣко село уредници (нотари), които взеха да биятъ, да скубятъ, училища да затварятъ и примарии да ги правятъ, учители да биятъ, да се четяло по ромънски въ черкви и училища, и много злосторничества. Отъ едно време зеха да налагатъ свещеници и учители ромънски, зеха да си хващатъ къщи съ кирия, но до сега дѣто сж стоели, нито една пара не плащатъ.

За да одушатъ българщината, тѣзи наши господари почнаха фотъ централния градъ Добруджа — Бабадагъ и ето какъ: зимсь въ най бурнитъ вѣтрове и снѣгове испѣдиха българскитъ учители и ученици отъ голѣмото общо училище; правено въ турско време съ български потъ, и подправено въ руско време съ много хиляди грошове, и за лице нѣколко дни се прѣобърна въ казарма и за малко време се прѣобрази на ромънско училище. Българскитъ ученици сж прѣзѣстени въ читалищното здание.

Слѣдъ това като запрѣтиха на свещеницитъ да помѣнуватъ митрополита и епископа български, наостриха нѣколко молдовани, що се намиратъ изъ града, да подадатъ жалба за да отнематъ черквата, понеже била ужъ ромънска и това стана.

... Дава подробно описание.

(Изъ брой 16 на в. „Le Mouvement Dobroudja“).

ПРОТЕСТЪ

Отъ мюсюлманското население, турци и татари, емигранти отъ Добруджата, Сѣверна и Южна, противъ протеста на нѣкой романофили турци отъ Кюстенджанско.

Като прочетохме протеста на нѣколко романофили турци агалари, наши мюсюлмани, които ужъ биле прѣдставители на мюсюлманското население въ Кюстенджанския окръгъ, Добруджата, публикуванъ въ брой 229/1919 год. на вѣстникъ „Добруджа“, противъ протеста на мюсюлманскитъ народни прѣдставители въ българското Народно Събрание, какво, че нашитъ бащи, дѣца и

жени, които ние сме оставили на произвола въ рѣцѣтъ на ромънската окупационна властъ, които отъ изстѣпленията на ромънската полиция и ограбване всички наши движими имоти останали съ голи рѣцѣ и изтезавани до неимовѣрностъ отъ ромънската полиция, сме напуснали сѣмействата си на произвола, като прибѣгнахме въ демократическа България, кждѣто намѣрихме спасение на живота си и прѣхраната си, подъ закрилата на нея, България и нахходящитъ се съгласенски, британски, италиански и пр. окупационни власти. Нѣма нужда да говоримъ повече за нашитъ сънародници въ ромънската окупационна зона, знайки, че почти повечето сж подписали нѣкакъвъ протестъ, да си остане Добруджата подъ ромънското владичество, като знаемъ, че това се върши всичко съ силата на неимовѣрнитъ побоища и заставяне силотъ да се подписватъ подобнитъ протести въ ромънска полза. Знайки, че нѣма турчинъ или же татаринъ мюсюлманско вѣроизповѣдание, който да има наклонность при една свобода да иска да остане подъ ромънско владение, по единичнитъ обстоятелства, че много добръ и най-простия мюсюлманинъ знае ромънското разсипничество върху мюсюлманското население въ Добруджата, още отъ време на руската въ 1877 година окупация и до днесъ. Ромъния се е стрѣмила съ редъ заобикалки на разни създадени закони да отнеме всички права на мюсюлманското и българското население въ Добруджата, съ цѣлъ на прогонване.

Ние, мюсюлманитъ турци и татари, ведно съ българското население отъ Добруджата, протестираме солидарно, като молиме съгласенскитъ велики сили, щото цѣлата Добруджа съ естествената си граница Дунавъ да си остане българско владѣние веднажъ за винаги, като съ такива естествени прѣдѣли, вѣроятно, ще бѣждатъ прѣкратени всичкитъ повторни кръвопролития на Балканитъ, особено между България и Ромъния; това е съзнано и отъ ромънски съзнателни политици и писатели, които много добръ познаватъ Добруджата, че тя е населена повече отъ $\frac{1}{2}$ съ турци, татари и българи; а погледнато още прѣзъ 1877 г. отъ самъ Дунавъ Добруджата, Бабадагъ, Тулча, Кюстенджа, Силистра, Меджидие, Добричъ, Балчикъ, почти е нѣмало никакви ромънски поселения, това се утановява отъ нази, като тамонни жители, и отъ разнитъ писатели на европейскитъ съгласенски сили и отъ самитъ ромънски писатели, които сж писали дълги томове и давали вѣрни, а нѣкой несвѣстници не вѣрни статистики за добруджанското население.

с. Есирова, 2 май 1919 г.

Сме жители отъ окупирана Добруджа:

Али Меминъ Юмеровъ, Аптарманъ Исмаиловъ, Якубъ Велиевъ, Азисъ Аптуловъ, Юмеръ Сарадитъ, Мехмедъ Сюлюмановъ, Нанмъ Ибраимовъ, Керимъ Селимовъ, Алилъ Меминовъ, Ибраимъ Исмаилъ Балатовъ, К. Хасанъ Мехмедовъ, П. Хасанъ Мехмедовъ, Илязъ Сманлъ Мехмедовъ, Хамза Ахмедовъ, Мюселемъ Еминовъ, Пазлъ Ибраимъ Юмеровъ, Намадали Еримевъ, Юсби Сарали, Мюрветъ Муралъ Абтиева, като неграмотни и по молбата нмъ под. азъ: Бекеръ Исмаилъ Феизуловъ, Сали Кемаловъ.

Печатница „Гутенбергъ“ съ добръ подбранъ персоналъ, изпълнява всички порѣчки при най-либерални условия. Помешага се на ул. „Бенковски“ 22. Телефонъ 1498.

ХРОНИКА

Трансилванците против Ромжния. Понеже професорите от университета Клуж, Трансилвания, отказали да положат клетва за вярност към Ромжния, те са уволнени и е обявен конкурс за всички катедри.

Ромжиската валута. Ромжиското правителство е сключило спогодба с Банка Национала, съгласно която, тази последната туря на разположение на правителството безлихвено един и половина милиарда леи, които ще послужат за оттегляне от обръщение на банкнотите на Банка Джeneral, издадени през време на окупацията.

Ромжиските закони на практика. Ромжиският шеф на полицията, нотариус и кметът на с. Юсе Абди, Тутраканско, за да ограбят по лесен начин българското население, измислили, че трима души от бѣжанците, които са в България, дошли с пушки и откраднали двата вола на ромжиския куриер и ги откарали в България; за свидетел нагласили едно турче. Шефът свиква всички селени в полицията и им заповѣда в 24 часа да съберат 12,000 л. за откраднатите волове, в противен случай ще бъдат продадени имотите им. Освѣн това, глобата ще бъде събрана в двоемъ разиѣръ, ако не намѣрат и крадците. След изтичането на срока, на 18 того започнали да ловят населението и почти цѣлото село избѣгало в Кеманлар и вѣтрѣшността. Заловени са четири души и вѣззани са откарани неизвѣстно гдѣ. От тѣх Стоян К. Абаджиев е успѣлъ да избѣга съспанъ от побой и сега лежи боленъ.

Организиранъ обиръ. Ромжиски държавен бирникъ трѣгналъ изъ околнѣта да събира данѣците за 16, 17, 18 и 19 год., съ единъ сарафинъ, който разиѣня българските пари съ 4% ажио. Бирникътъ се придружава съ търговци ромжи, за да купуватъ добитѣка на ония българи, които нѣматъ пари да си платятъ данѣка. Добитѣкътъ се купува на нищожни цѣни и така обиратъ буквално населението. Въ което село се настанѣ бирникътъ, до като продължава събирането на данѣка, селото бива блокирано отъ жандарми и на никакътъ добитѣкъ не се позволява да излиза, до като всѣки не си плати. Вслѣдствие на това, много добитѣкъ мре отъ гладъ. Много жени и дѣца са дошли да дирятъ бащите и мъжете си, да искатъ пари за данѣците.

Какъ ромжните установяватъ „правата си“. Българските вѣстници съобщиха, че отъ страна на „добруджанци“ билъ подаденъ нѣкакъвъ протестъ, Добруджа да остане подъ Ромжния. Какъвъ е тоя протестъ, може да се сѣди и отъ слѣдното съобщение до насъ: На 4 май въ с. Кара-Мехметлеръ, Тутраканско, отиватъ двама души ромжиски офицери — капитанъ и поручикъ — свикватъ по-първитъ турци и ги заставили да подпишатъ мемоаръ, за че искатъ да останатъ въ Ромжния. Подписали: Кеасимъ Алемовъ, Шабанъ Кара Вейсаловъ, Кара Мехмедъ и Ахмедъ Еминъ Ходжа. Не подписалъ само видниятъ турчинъ Кара Юсеинъ, който, вслѣдствие на това, билъ арестуванъ, битъ до прѣмиране, а домѣтъ му абсолютно ограбенъ: взели му храната и добитѣка. Изпълнили тукъ успѣшно мисията си, офицерите продължили въ сѣщия денъ пътя си и за с. Кованджидаръ, гдѣто и тукъ заставили виднитъ турци: Ахмедъ Фейзула, Кобахъ Пехливанъ и Дюгенджи Али да подпишатъ сѣщия мемоаръ. Отъ тукъ заминали за с. Месин-Махле, гдѣто само помощ. кметътъ Кеасимъ подписалъ. Сѣщо посѣтили и селата: Дайдъръ и Денизлеръ, но тукъ не намѣрили „нищакъли да останатъ въ Ромжния.“

Ромжиската администрация събрала всички тютюнотъ отъ тютюнопроизводителите и, безъ да бъде прѣтегленъ, изплащанъ, или поне да се даде на стопаните нѣкоя разписка, билъ натоваренъ и отнесенъ въ Олтеница.

Тероръ въ Български Косуй. Отъ извѣстно време насамъ с. Български-

Косуй е подложено на ужасенъ тероръ. Селяните са бивали изнудвани за пари и масъ.

Ангариата на всѣкъдъ е непоносима. Въ това най-работно време селяните са били заставени по 10 дена подрѣдъ да работятъ нѣтъща. Въ с. Бѣлица селяните, презъ нивите на които се проектира да прокаратъ междуселско шосе, са били заставени въ разстояние на 3 дни да си окосятъ посѣвите. Следъ такава гладна година селяните просто плачатъ, като си косятъ посѣвите, които за чудо тая година са несравнено богати.

Убити ромжиски чиновници. На 16 май слѣдъ обѣдъ, на 4 часа, ромжискиятъ кметъ на с. Сребърни, Силистренско, Николай Георгу, ромжискиятъ фелдшеръ, връщайки се отъ Силистра съ каруцарина Петъръ Велчевъ, са убити въ мѣстността „Калнежа“ отъ неизвѣстни убийци, вслѣдствие на това убийство ромжиските власти са подложили сребренските селени и други села на ужасни изтезания, като ги заплашвали съ застрѣлване ако не кажатъ кои са убийци.

Константина Ив. Къчева, 50 г., отъ Аккадѣларъ, написала писмо до дѣщеря си въ София, което било заловено, благодарение на единъ ренегатъ. На 19 май ромжиската полиция заловила Къчева и вѣззана съ бой я откарва въ силистренския затворъ. Сѣдбата ѝ не е извѣстна.

Краятъ на ренегатите. Ромжискиятъ вече не вѣрватъ и на своите шпиони: Ренегатите Стефанъ Енчевъ и Шерю Бояджиевъ отъ с. Аккадѣларъ, които презъ 13, 14, 15 и 16 год. са били ромжиски декективи, а сега даже началници на декективитъ, на 19 май вѣззани съ синджирѣ и съ бой до смъртъ са откарани въ Силистра.

Отвлѣчени. На 7 май шефътъ на секцията въ Долно-Чамурли, Соломонъ Василе, слѣдъ като нѣколко дена безмилостно е малтретиралъ непростивнитъ въ нищо жители на сѣщото село Димитър Влашки 45-год., Иванъ Влашки 50-год., Милко Керановъ 50-год., Георги Топаловъ 50-год., Валко Дянковъ 45-год. и Иванъ Черкезовъ 50-год. ги е изпратилъ въ Кюстенджа, дѣто въ компания де жандарми тия стари хора са били много злѣ бити и сѣдбата имъ не се знае до днесъ.

Българите виновни. На 19 май ромжиската полиция е заловила жителитъ на с. Асфаткѣй, Тутраканско, Григоръ Бенчевъ, синъ му Иванъ Григоровъ, Станю Симеоновъ, Стоянъ Георгиевъ, Георги и Маринъ Колеви, Стоянъ Ивановъ, Стоянъ В. Георгиевъ и Кольо Добревъ подъ прѣлогъ, че били убили 2 ромжиски войници презъ 1916 год. Следъ като ги подложили на нечуванъ грозни изтезания, вземали имъ 3500 л. за да ги освободятъ. Виѣсто да ги освободятъ, обаче, вѣззали ги по двама съ синджирѣ за рацѣте и откарали за Силистра. Като приближаватъ града, отвѣззватъ ги, за да не ги виждатъ италианските власти. Вслѣдствие на това, всичкото мъжко население отъ селото е избѣгало въ България.

Утро за бѣжанците. На 29 того се даде въ Модерния театъръ кино-утро за въ полза на бѣжанците отъ Добруджа. Учасгвуваха артистите Сава Огняновъ, Будевска-Ганчева, Боря Зевека, Райко Алексиевъ. Програмата бѣше изпълнена отлично. Чистъ приходъ 2285 лева.

Увеселителниятъ комитетъ при Добруджанската организация благодарѣ за указаното съдѣйствие на всички артисти, на начал. на гарнизона за отпускане на оркестра на военното на Н. В. Учлище, на Г. Калевъ и Марко Илчевъ за указаната усърдностъ при продажбата на билетите и на управлението на Модерния театъръ за готовността да помогне на нещастнитъ бѣжанци съ отпускане безплатно на театра.

Книжнина. Получи се въ редакцията на 16 книга на списанието „Le Mouvement Dobrodjaïne“ съ слѣдующето съдържание: 1) Резолюциите отъ конференцията на добруджанските два на 25, 26 и 27 май 1919 г. въ София; 2) Положението въ Добруджа—съобщение на Централния Добруджански На-

роденъ Съвѣтъ; 3) Ромжиските интереси въ Добруджа отъ Д-ръ Т.; 4) Швейцарската преса и добруджанския въпросъ, писмото на професоръ Драгическу; 5) Швейцарската преса и Добруджа; 6) Българската преса презъ 1878—1879 г. за Добруджа; 7) Телеграмата на тулчанци до князъ Батембергъ, 1879 г.; 8) Ромжискиятъ гнетъ презъ 1879 г.; 9) Живота въ Добруджа. Прѣпорѣчваме горешо това списание на нашите четци. За проданъ се намира при всички вѣстникарски будки въ Царството, брой 75 ст.

ПОСЛѢДНИ ПОВИНИ.

(Съобщение на Бѣлг. Тел. Агенция)

Нова рейнска република.

Лионъ, 3 юни. — (Радиотелеграма). Въ Стари-Насау, Хесенъ и Пфалцъ биде провъзгласена Рейнска република и за тази цѣль въ градовете на тѣзи провинции биде афиширана една прокламация, завършваща съ слѣднитъ думи: „Една автономна Рейнска република се основава въ самата Германия като миролюбива република, която се състои отъ Рейнската областъ, Стари-Насау, Рейнски Хесенъ и Пфалцъ. Основаването на тази република почива на слѣднитъ бази: 1) Границите оставатъ безъ измѣнение, включително Биркенфелдъ; и 2) границите на републиката не могатъ да се измѣнятъ, освѣн съ съгласието на другитъ заинтересовани нации. Това съгласие може да се установи чрезъ плебисцита. Временното управление е прѣдоставено на делегати отъ подписаните народи. Изборитъ за Рейнското народно събрание ще се произведатъ незабавно споредъ изборната система за германското учрѣдително събрание. Града Кобленцъ сѣдалище на новото правителство и на рейнското народно събрание, Висбаденъ сѣдалище на временното правителство. Областните и общински власти продължаватъ да упражняватъ временно властта си. Временното правителство ще изпълнява функциите на централните пруско-баварско и хесенско правителства. Да живѣе Рейнската република! — Аахенъ, Майнцъ, Висбаденъ — 1 юни 1919 г. — Рейнски, Хесенски, Насауски и Пфалски изпълнителни комитети.“

Измѣнения въ германския миренъ договоръ.

Лионъ, 3 юни. (Английска радиотелеграма). Английскиятъ кабинетъ, въ полния си съставъ, пристигналъ въ Парижъ повиканъ отъ Лойдъ Джордъжъ, съ цѣль да се произнесе върху възможността за извѣстни измѣнения въ мирния договоръ съ Германия. Съобщава се, че главната цѣль на това идване е била, да се установи характера и силата на движението средъ либералната партия за измѣнения въ договора. Слѣдната отъ Англия показватъ, че тази тенденция е широко разпространена въ либералните кръгове, тъй щото оправдава проявеното внимание по въпроса отъ английската мирна делегация. Г. Валтеръ Фишеръ, кандидатъ за посланикъ въ Вашингтонъ, се счита като кабинетния прѣдставител на либералското желание за измѣнение на договора. Политиката на либералите относително договора се сходя въ голѣма степенъ съ она на американската мирна делегация. Силно е желанието на либералите щото договора да се измѣни въ смисълъ Германия да плати едно опрѣдѣлено обезщетение, виѣсто то да бъде оставено не фиксирано. Друго едно желание е, щото Германия да влѣзе въ лигата на народитъ по възможностъ най-скоро, като позбои икономическите ограничения, наложени на Германия, бждатъ сжществено измѣнени. Английскиятъ кабинетъ, въ полния си съставъ, има днесъ заседание. Кабинета ще завѣдава ежедневно докато се опрѣдѣли становището относително измѣненията. Цѣлото положение показва, че договорътъ може да бъде измѣненъ въ нѣкои свои сжществени пунктове, което ще осигури удобриенето му отъ страна на германското правителство.

Австрийскиятъ частиченъ текстъ.

Парижъ, 3 юни. (Радиотелеграма). На австрийските делегати биде връченъ въ понеделникъ частичния текстъ на мирния договоръ. Церемонията се прѣдседателствуваше отъ г. Клемансо, който заяви, че нѣма да има устни разисквания и че на австрийската делегация се дава срокъ отъ 15 дена за да прѣдстави писменитъ си възражения. Австрийскиятъ канцлеръ г. Ренеръ отговори, като отхвърли отговорността върху бившата монархия и помоли за милостъ къмъ австрийския народъ. Договорътъ е подобенъ на този съ Германия: Австрия признава и приема границите на Гърция, България, Сърбо-Хърватско-Словенската държава и Чехо-Словацката държава, тъй както тѣ ще бъдатъ опрѣдѣлени въ единъ анексъ, който ще се приложи къмъ договора. Австрия приема сжщо всички спогодби сключени отъ съюзнитъ сили съ Турция и България.

Текстътъ на австрийския договоръ.

Лионъ, 3 юни. (Радиотелеграма). Вѣстникитъ обнародватъ днесъ едно официално резюме на мирния договоръ съ Австрия. Клаузите, които се отнасятъ до обществото на народитъ, военнопленниците, въздухоплавателната служба и пр., са почти еднакви съ тия отъ договора съ Германия. Сжщото е и съ клаузите относително санкциите противъ прѣстѣпленията, както и съ клаузите отнасящи се до пристанищата и воднитъ и желѣзни пѣтища, съ изключение на извѣстни измѣнения, които се налагатъ отъ особеното положение на Австрия. Новитъ граници на Австрия, които са описани подробно въ договора, могатъ да се резюмиратъ въ слѣднитъ точки: 1) Северни граници (граница съ чехо-словацката държава): Административните прѣдѣли, които сжществуватъ сега и които порано разграничааха провинциите Бохемия и Моравия отъ провинциите Горна и Долна Австрия. Тѣзи граници ще прѣтърпятъ извѣстни поправки отъ второстепенна важностъ, главно въ областитъ на Грундъ и Фелдбергъ и по протежение на р. Моравя; 2) Западни и сѣверо-западни граници (граница съ Бавария): Сжществувашата по настоящемъ граница се запазва; 3) Западни граници (граница съ Швейцария): Мирния договоръ не прѣдвижда никако измѣнение въ тѣзи граници; 4) Южни граници (граница съ Италия): Пограничната линия трѣба отъ върха Ренелъ и слѣдъа изобщо водораздѣлната линия на басейнитъ на рекитъ Инъ и Драва на сѣверъ и на рекитъ Адидже, Пиаве и Талимѣнто на югъ. Този линия, която минава презъ върха Бренеръ и Ницо деи Тре Синьори (Драгербенъ-Шницъ) остава на Италия долината на р. Секстенъ и котловината на Тарвисъ. Сърбо-Хърватско-Словенската държава. Въ западната частъ, главнитъ съюзни и сдружени сили ще начертаятъ границата впоследствие. Въ източната частъ, границата, минаваща точно на изтокъ отъ Брайбургъ и прѣсича р. Драва точно надъ устието на притока ѝ Левантъ и минава на сѣверъ отъ Драва, като оставя на сѣрбо-хърватско-словенската държава Марбургъ и Раткерсбургъ, и точно на сѣверъ отъ този послѣденъ градъ линията допѣра до границата съ Унгария; 5) Източни граници: мирния договоръ не прѣдвижда никакво измѣнение въ старата граница между Австрия и Унгария.

Частъ III отъ договора съ Австрия съдържа политическите клаузи отнасящи се до Европа. Договарящите страни признаватъ и приематъ границитъ на България, Гърция, Унгария, Польша, Ромжния, Сърбо-Хърватско-Словенската държава и Чехо-Словацката държава, тъй както тѣ са опрѣдѣлени по настоящемъ или ще бъдатъ опрѣдѣлени впоследствие. Австрия се задължава да признае всички рѣшения, които ще бъдатъ взети относително териториите, разположени вънъ отъ нейнитъ нови граници.

БОЯНЪ СТЕФАНОВЪ

АДВОКАТЪ въ гр. Русе

защитава дѣла прѣдъ всички граждански и военни сѣдилища въ Царството. Писалище, ул. Николаевска № 35. Телефонъ № 263.

Печатница Гутенбергъ — София.